

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Közhasznúsági jelentése

a 2002. évről.

A Fővárosi Bíróság 1999 április hó 26-án kelt 13. Pk. 60451/1989/13. sz. végzésével a 396. sorszám alatt nyilvántartásba vett Eötvös Loránd Fizikai Társulatot közhasznú szervezetnek minősítette. Ennek megfelelően a Társulatnak beszámolási kötelezettsége teljesítése során a közhasznú szervezetekről szóló (módosított) 1997. évi CLVI. törvény, a számvitelről szóló, többször módosított 1991. évi XVIII. törvény, valamint a számviteli beszámolással kapcsolatban a számviteli törvény szerinti egyéb szervezetek éves beszámoló készítésének és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 219/1999 (XII.30) Korm. sz. rendeletben foglaltak szerint kell eljárnia. A jelen közhasznúsági jelentés az említett jogszabályok előírásainak figyelembe vételével készült.

I. rész – Gazdálkodási és számviteli beszámoló

Mérleg és eredménykimutatás

A Társulat 2002. évi gazdálkodásáról számot adó mérleget a jelen közhasznúsági jelentés *1. sz. melléklete* tartalmazza. A *2. sz. mellékletként* csatolt eredménykimutatás szerint jelentkezett 134 eFt tárgyévi eredmény a mérlegben tőkeváltozásként kerül átvezetésre.

Költségvetési támogatás és felhasználása

A 2000. évi személyi jövedelemadó 1 %-ának a Társulat céljaira történt felajánlásából a tárgyévben 981 eFt bevétele származott. Ezt az összeget a Társulat teljes egészében a Fizikai Szemle nyomdai költségeinek részleges fedezeteként használta fel.

Kimutatás a vagyon felhasználásáról

E kimutatás elkészítéséhez tartalmi előírások nem állnak rendelkezésre, így a Társulat vagyonának felhasználását illetően csak a mérleg forrásoldalának elemzésére szorítkozhatunk. A Társulat vagyonát tőkéje testesíti meg, amely a tárgyév eredményének figyelembe vételével 134 eFt értékben növekedett. Így az 1989. évi állapotot tükröző induló tőkéhez (7,581 eFt) képest mutatkozó, a csökkenés irányába ható halmozott tőkeváltozás ezzel az értékkel kisebbedett, értéke jelenleg –3,904 eFt. Így a Társulat saját tőkéjének jelenlegi, a mérleg szerint számított értéke 3,677 eFt, szemben a tárgyévet megelőző, 2001. év 3.565 eFt tőkeértékével.

Cél szerinti juttatások

A Társulat valamennyi tagja – a fennálló tagsági viszony alapján – a tagok számára természetben nyújtott, cél szerinti juttatásként kapta meg a Társulat hivatalos folyóirata, a Fizikai Szemle 2002-ben megjelentetett évfolyamának számait.

Kiemelt támogatások

A Társulat 2002-ben cél szerinti, a Khtv. 26. §. c.) pontjának hatálya alá eső feladatainak megoldásához az alábbi támogatásokban részesült (a Khtv. 19.§.(3) bek. e) pontjában megadott forrásokra szorítkozva, ezer Ft-ban):

• Központi költségvetési szervtől	15,167 eFt
• Elkülönített állami pénzalapoktól	0 eFt
• Helyi önkormányzatoktól	160 eFt
• Kisebbségi területi önkormányzatoktól	0 eFt
• Települési önkormányzatok társulásától	0 eFt
• Egészségbiztosítási önkormányzattól	0 eFt
• Egyéb közcélú felajánlásból	3,335 eFt

A fenti összesítés magában foglalja a megadott forráshelyek alsóbb szervei által nyújtott támogatásokat is.

Vezető tisztségviselőknek nyújtott juttatások

A Társulat vezető tisztségviselői ezen a címen 2002-ben semmilyen külön juttatásban nem részesültek. A tisztségviselők a Társulat tagjaiként, a Társulat valamennyi tagjának a tagsági viszony alapján járó cél szerinti juttatásként kapták meg a Fizikai Szemle 2002. évi évfolyamának számait.

II. rész – Tartalmi beszámoló a közhasznú tevékenységről

A közhasznú szervezetként való elismerésről szóló, a jelentés bevezetésében idézett bírósági végzés indokolásában foglaltak szerint a Társulat cél szerinti tevékenysége keretében a Khtv. 26.§.c) pontjában felsoroltak közül az alábbi közhasznú tevékenységeket végzi:

- (3) tudományos tevékenység, kutatás
- (4) nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés;
- (5) kulturális tevékenység;
- (6) kulturális örökség megóvása;
- (19) euroatlanti integráció elősegítése.

A *tudományos tevékenység és kutatás* területén a tudományos eredmények közzétételének, azok megvitatásának színteret adó tudományos konferenciák, iskolák, előadókülések, valamint más tudományos rendezvények szervezését és lebonyolítását emeljük ki.

A 2002. év meghatározó eseménye volt az Európai Fizikai Társulat Budapesten augusztus 26-30 között „A fizika fejlődési irányai” („Trends in Physics”) címmel megtartott 12. konferenciája, amelyet a Társulat a Diamond Congress Kft közreműködésével szervezett meg. A konferencia, amelynek fő eseményeit az érdeklődők az EUROTRON akció keretében az interneten keresztül is nyomon kísérhették, a visszajelzések szerint egyértelműen sikeres volt. Az Európai Bizottság értékelése szerint az EPS-12 bekerült az EU 5. keretprogramjának 14 legsikeresebb konferenciája közé, ami az egész magyar fizikus közösség komoly sikerének tekinthető. A konferencia egyik napja a Fiatal Fizikusok Napja nevet viselte, a konferenciához csatlakozva és annak részeként zajlott le a Fizikus Hallgatók 2002. évi nemzetközi konferenciája. Az EPS-12 csatlakozó rendezvényeként augusztus 20-25 között Debrecenben került sor a nukleáris ismeretek oktatásával foglalkozó 2. nemzetközi műhelytanácskozásra (2nd International Symposium on Radiation Education).

A hazai részvétellel megtartott és a Társulat, illetve szakcsoportjai által rendezett tudományos, szakmai továbbképzési célú és egyéb rendezvények közül meg kívánjuk említeni az alábbiakat:

- az Anyagtudományi Szakcsoport „Kompozit anyagok” címmel megtartott őszi iskolája, Visegrád, 2002. szeptember 23-25;
- az Atom-, Molekulafizikai és Kvantumelektronikai Szakcsoport „Lézertea” előadói konferenciasorozata;
- a Sugárvédelmi Szakcsoport 27. Sugárvédelmi továbbképző tanfolyama, Mátrafüred, 2002. május 8-10;
- a Statisztikus Fizikai Szakcsoport „Statisztikus fizikai nap” című rendezvénye, Budapest, 2002. március 27;
- az MTA Fizikai Tudományok Osztályával közösen a Fizika Hete keretében „Fizika és közgondolkodás” címmel szervezett rendezvényt Budapesten 2002. március 5-én;
- Marx György, a Társulat tiszteletbeli elnökének köszöntése 75. születésnapja alkalmából 2002. május 23-án, ugyancsak az MTA Fizikai Tudományok Osztályával közös tudományos rendezvény keretében.

A Társulat szakcsoportjainak egyéb tevékenységét érintve ki kell emelnünk a Részecskefizikai, a Termodinamikai, valamint a Vákuumfizikai Szakcsoport (ez utóbbinak a Vékonyréteg Szakcsoporttal együttes) szemináriumszervező munkáját, továbbá a Csillagászati Szakcsoport közreműködését az Országos Csillagászati Szeminárium előadásainak szervezésében. E rendszeresen tartott szemináriumok, előadókülések a szakmai közélet értékes fórumai.

Az érdeklődés hiánya miatt elhalasztott Vándorgyűlést 2002-ben az EPS-12 okozta leterheltség miatt nem tudtuk megrendezni. A 2003-as év ugyancsak alkalmatlannak bizonyult az augusztusban Budapesten megrendezendő európai csillagász-konferencia miatt, így a soron következő Vándorgyűlést 2004-re kellett halasztanunk.

A Társulat szakcsoportjai és területi csoportjai a külön említettekén kívül – önállóan, vagy a fizika területén működő kutatóhelyekkel közösen, egyedi jelleggel vagy rendszeres időközönként számos alkalommal rendeztek szakmai jellegű összejöveteleket, előadótületeket, tudományos előadásokat, szervezték tagjaik részvételét külföldi szakmai konferenciákon.

A kutatás területén elért eredmények elismerésére a Társulat 2002-ben is odaítélte tudományos díjait, amelyek közül a Jánossy Lajos díj, a Selényi Pál díj, és a Schmid Rezső díj került kiadásra. A Társulat Küldöttközgyűlése a 2002. évi Társulati Érmes Belezay Ferencnek ítélte oda. A 2002. évi Küldöttközgyűlés tiszteleti taggá választotta Claus E. Rolfs német professzort, aki 2002. október hó 5-én Debrecenben megtartotta székfoglaló előadását.

A nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés területén végzett szerteágazó munka zöme a Társulat oktatási szakcsoportjai, valamint területi csoportjai szervezésében folyt. A fizikatanári közösség számára módszertani segítséget, a tapasztalatcsere és szakmai továbbképzés lehetőségét kínálták a két oktatási szakcsoport által 2002-ben megrendezett, elismert továbbképzésként is akkreditált fizikatanári ankétok, így

- a 45. Középiskolai Fizikatanári Ankét és Eszközkiállítás (Salgótarján, 2002. március 24-27)
- a 26. Általános Iskolai Fizikatanári Ankét és Eszközkiállítás (Debrecen, 2002. június 24-28)

A Társulatnak a képességfejlesztés szolgálatában álló versenyszervező tevékenysége az általános iskolai korosztálytól kezdve az egyetemi oktatásban résztvevőkig terjedően kínál felmérési lehetőséget a fizika iránt fokozott érdeklődést mutató diákok, hallgatók számára. A területi szervezetek túlnyomó többsége szervez helyi, megyei, adott esetben több megyére is kiterjedő vagy akár országos részvételű fizikaversenyeket. Ezek részletes felsorolása helyett csak meg kívánjuk említeni, hogy a 2002-ben szervezett és lebonyolított, adott esetben több száz főt is megmozgató versenyek száma meghaladja a húszat. Ezek között számos olyan is szerepel, amelyek hosszabb idő óta évente rendszeresen kerülnek megrendezésre.

A területi szervezetek által rendezett versenyeken kívül a Társulat 2002-ben is megrendezte hagyományos, országos jellegű fizikaversenyeit (Eötvös-verseny, Ortvyay-verseny, Mikola-verseny, Öveges-verseny, Szilárd Leó Fizikaverseny). A korábbi évekhez hasonlóan 2002-ben is a Társulat szervezte meg a résztvevők kiválasztását és a magyar csapat felkészítését az évenkénti fizikai diákolimpiára. Ebben nagy segítségül szolgált a Magyar Villamosművek Rt. közcélú felajánlása révén újabban rendelkezésre álló anyagi támogatás.

A szélesebb tömegekre kiterjedő ismeretterjesztés területén végzett társulati tevékenységből a 2002. március 4 és 11 között, az Európai Unió által meghirdetett Tudomány és Technológia Hete keretébe illeszkedő „Physics on Stage” („A fizika színre lép”) nemzetközi program hazai rendezvényeként lebonyolított Fizika Hete eseményeit emeljük ki. A hét központi rendezvénye volt a már említett, „Fizika és közgondolkodás” témájú budapesti előadóülés, ezen kívül területi szervezeteink tíz városban rendeztek komplex programot kínáló Fizikusnapokat, ismeretterjesztő előadásokat, kísérleti bemutatókat.

A továbbképzésben, szakmai ismeretterjesztésben és az információszolgáltatásban betöltött szerepe mellett a tehetséggondozás feladatait is szolgálja a Társulat folyóirat-kiadási tevékenysége. A Társulat 2002-ben kiadta a Társulat havonta megjelenő hivatalos folyóirata, a Fizikai Szemle 52. évfolyamának 12 számát, továbbá kiadóként megjelentette a Bolyai János Matematikai Társulattal közösen szerkesztett Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapok (KÖMAL) 2002. évi évfolyamát. A Társulat tagjainak tagsági jogon járó Fizikai Szemle megtartotta elismert szakmai színvonalát, változatlanul a magyarul beszélő fizikustársadalom egyik igen jelentős összefogó erejének tekinthető. A korábbi vezető főszerkesztő Marx György akadémikusnak, a Társulat tiszteletbeli elnökének halála nagy veszteség a Fizikai Szemle számára, a Szemle színvonalának megőrzésével az Ő emlékének is adózni kívánunk. A KöMaL főszerkesztőjének személyében bekövetkezett váltás kisebb zökkenőket eredményezett a szerkesztőség és a kiadó kapcsolatában, ezeket a laptulajdonosok között a korábbinál tágabb körre kiterjedően megkötött megállapodással sikerült áthidalni.

A kulturális tevékenység, valamint a kulturális örökség megóvása körében végzett tevékenység első sorban a hazai fizikai kutatás kiemelkedő egyéniségei emlékének ápolására és megőrkítésére, valamint a magyarországi fizika tárgyi emlékeinek felkutatására és megőrzésére irányult. A Társulat szakcsoportjai és területi szervezetei részt vettek a 2002. év neves magyarországi, vagy magyar származású fizikusok nevéhez fűződő évfordulóinak megünneplésében. A helyi önkormányzatokkal közösen emléktáblát avattunk 2002. április 27-én Eötvös Loránd emlékére Csabacsüdüön, ahol gyermekkorának nagy részét töltötte, valamint Fényes Imre professzor emlékére szülőházán, Kötgyánban. Kezdeményeztük elhunyt, jelentős tudományos munkássággal rendelkező fizikusaink sírjainak felvételét a Nemzeti Sírkertbe. Mindezek mellett általánosságban is ki kell emelnünk a Fizikatörténeti Szakcsoport munkáját, ami jelentős mértékben járul hozzá ahhoz, hogy a hazai fizika hagyományai fennmaradjanak, beépüljenek hazánk és népünk kulturális örökségébe.

Az euroatlanti integráció elősegítése szolgálatában állt a Társulat nemzetközi tevékenysége, amellyel a hazai fizika nemzetközi integrálódásának folyamatát kívántuk erősíteni. Tovább erősödött a Társulat és az Európai Fizikai Társulat közötti kapcsolat, ebben az EPS-12 konferencia sikere is közrejátszott. A Társulat felé irányuló elismerést jelzi, hogy magyar képviselő kapott felkérést az EPS Konferenciabizottsága elnöki tisztének betöltésére Nagy Dénes Lajos személyében. Sikerral kapcsolódott be a Társulat a hazai rendezvények kapcsán már említett, 22 európai ország részvételével szervezett „Physics on Stage” programba. A program 2002. április 1-7 között megtartott hollandiai záró fesztiválján tíztagú magyar tanárküldöttség vett részt, ahol Márki Zay János kollégánk elnyerte a mintegy 350 résztvevő titkos szavazásával odaítélt három „Distinguished Teachers Award” közül a második díjat. E díj értékét jelzi, hogy azt Philippe Busquin úr, az Európai Unió kutatási főbiztosa adta át.

* * *

A fenti Közhasznúsági jelentést az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Küldöttközgyűlése 2003. május hó 31-én tartott ülésén fogadta el.

* * *

a 2002. év mérlege

(eFt)

<i>Megnevezés</i>	<i>Előző év</i>	<i>Tárgyév</i>
A. Befektetett eszközök	1560	1728
Immateriális javak	61	37
Tárgyi eszközök	1519	1691
B. Forgóeszközök	17509	10895
Készletek	1	4
Követelések	1833	1254
Pénzeszközök	15675	9637
C. Aktív időbeli elhatárolások	1188	2843
<i>Eszközök (aktívák) összesen</i>	<i>20277</i>	<i>15466</i>
D. Saját tőke	3677	3811
Induló tőke	7581	7581
Tőkeváltozás	- 4016	- 3904
tárgyévi eredmény	112	134
F. Kötelezettségek	16457	11584
Rövid lejáratú kötelezettségek	16457	11584
G. Passzív időbeli elhatárolások	143	71
<i>Források (passzívák) összesen</i>	<i>20277</i>	<i>15466</i>

Eredménykimutatás a 2002. évről

(eFt)

<i>Megnevezés</i>	<i>Előző év</i>	<i>Tárgyév</i>
A. Összes közhasznú tevékenység bevétele	66308	93354
Közh.célú műk.-re kapott támogatás	18124	53634
Központi költségvetéstől	12524	15167
Helyi önkormányzattól	150	160
Egyéb (ebből SzJA 1%: 981 eFt)	5450	38307
Pályázati úton elnyert támogatás	0	0
Közh. tev.-ből származó bevétel	40185	31870
Tagdíjból származó bevétel	6233	7279
Egyéb bevétel	1766	571
B. Vállalkozási tevékenység bevétele	0	0
C. Összes bevétel	66308	93354
D. Közhasznú tevékenység ráfordításai	66196	93220
Anyagijellegű ráfordítások	49578	76020
Személyi jellegű ráfordítások	15840	15991
Értékcsökkenési leírás	517	824
Egyéb ráfordítások	261	385
E. Vállalkozási tevékenység ráfordításai	0	0
F. Összes ráfordítás	66196	93220
G. Adózás előtti eredmény	112	134
I. Tárgyévi vállalkozási eredmény	0	0
J. Tárgyévi közhasznú eredmény	112	134